

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 343
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 18 maart 2015

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Onderwijs - Levensbeschouwelijk aanbod

In het kader van secularisering, diversifiëring en ontzuiling van de maatschappij zijn er verschillende stemmen die pleiten voor een herziening van het levensbeschouwelijk aanbod in het onderwijs of van de manier waarop het grondwettelijk recht op levensbeschouwelijk onderwijs wordt ingevuld.

In de officiële scholen van het basis- en secundair onderwijs kunnen leerlingen voor een beperkt aantal wekelijkse uren, kiezen voor lessen over een door henzelf of door hun ouders gekozen levensbeschouwing. Ze kunnen daarvoor kiezen tussen een aantal godsdiensten en niet-confessionele zedenleer. Maar daarnaast zijn er ook scholen waarvan het pedagogisch project volledig gestoeld is op een welbepaalde levensbeschouwing. Leerlingen uit privéscholen zijn vanaf het schooljaar 2013-2014 verplicht zich in te schrijven in het huisonderwijs via een verklaring van huisonderwijs.

1. Hoeveel scholen zijn er in Vlaanderen en in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel met een duidelijk levensbeschouwelijk project: Katholiek, protestants, islamitisch, Joods of andere?
2. Hoeveel hiervan worden gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap? Graag de aantallen per provincie, met aparte cijfers voor de dertien centrumsteden en Brussel. Graag de aantallen elk jaar van schooljaar 2004-2005 tot en met 2014-2015.
3. Heeft de minister - sinds de leerlingen uit privéscholen verplicht zijn om zich in te schrijven in het huisonderwijs via een verklaring van huisonderwijs - zicht op het aantal leerlingen dat schoolloopt in een privéschool? Over welke privéscholen gaat het?
4. Heeft de minister indicaties over het totaal aantal privéscholen en over de wijze waarop ze gefinancierd worden? Indien dat beeld beperkt is, acht de minister het nodig om daaromtrent meer inzicht te verwerven, en hoe?
5. In de regeerperiode 2009-2014 werd aan het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) gevraagd om een project van reflectie en dialoog op te starten over vrijwillige samenwerking tussen de onderwijsverstrekkers rond levensbeschouwing. De belangrijkste fase van dit project bestond uit een bevraging van specialisten ter zake. Op basis daarvan zijn een aantal voorstellen uitgewerkt met betrekking tot levensbeschouwelijk onderwijs.

Kan de minister de resultaten van deze bevraging overmaken?

6. In de loop van de regeerperiode 2009-2014 heeft de administratie eveneens een nota voorbereid met voorstellen om het huidige decreet op inspectie en begeleiding van levensbeschouwelijke vakken (van 1/12/1993) te herzien.

Kan de minister deze nota te beschikking stellen?

7. De voorbije jaren werd de nood gesignaleerd aan een kwalitatief hoogstaande academische opleiding islamitische godsdienstwetenschappen. Zie onder meer de resolutie Vlaams Parlement (Stuk 1551 (2011-2012) -nr.6). In dat kader wordt sinds het academiejaar 2014-2015 een optie "Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen" in de masteropleiding in de wereldgodsdiensten, de interreligieuze dialoog en de religiestudies van de KU Leuven aangeboden.

Kan de minister een stand van zaken geven over dit aanbod?

8. In het kader van kwaliteitsvol islamonderricht zouden in samenwerking met instellingen voor hoger onderwijs en volwassenenonderwijs (vooral NT2) ook professionaliseringsinitiatieven worden uitgetekend voor imams.

Kan de minister toelichten welke stappen ondertussen werden gezet en beoordelen in welke mate dit heeft bijgedragen aan de beoogde kwaliteitsverbetering?

9. Gegeven de toenemende levensbeschouwelijke diversiteit in Vlaanderen en Brussel, een meer algemene slotvraag.

Welke plaats moet levensbeschouwing in het toekomstig onderwijs krijgen? Acht de minister het aangewezen om een debat te openen over de invulling van het grondwettelijk recht op levensbeschouwelijk onderwijs? Voorziet de minister in dit kader nieuwe beleidsinitiatieven?

ANTWOORD

op vraag nr. 343 van 18 maart 2015

van **ELISABETH MEULEMAN**

- 1-2. Vragen 1 en 2 zal ik samen beantwoorden. Mijn administratie heeft een duidelijk zicht op de gefinancierde en gesubsidieerde scholen. U vindt in bijlage 1 een verdeling van de confessionele scholen onderverdeeld per levensbeschouwing voor de gevraagde schooljaren. U vindt in de twee tabbladen een verdeling per provincie en een verdeling over de centrumsteden, telkens onderverdeeld voor basis- en secundair onderwijs.

De scholen die niet gefinancierd of gesubsidieerd worden door de Vlaamse Overheid zijn hier niet in opgenomen. Zoals ook in de volgende antwoorden zal worden aangehaald, heeft het Agentschap voor Onderwijsdiensten hier weinig gedetailleerde gegevens over.

3. In elke verklaring voor huisonderwijs moet de ouder aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten meedelen op welk adres het huisonderwijs verstrekt wordt. Indien dit adres niet overeenstemt met het domicilieadres van de leerling, gaat het agentschap na of dit het adres is van een privéschool. In de tweede bijlage vindt u het aantal leerlingen per privéschool tijdens het vorige schooljaar (2013-2014) gebaseerd op de gegevens uit de verklaringen van huisonderwijs.
4. Zie antwoord op vraag 1 en 2. De informatie over privéscholen is beperkt tot deze vanuit de meldingen huisonderwijs. Deze informatie vertrekt vanuit het principe dat de meldingsplicht in hoofde van de ouders ligt. Voor het onderwijsbeleid is het namelijk vooral belangrijk te weten in hoeverre leerlingen voldoen aan de leerplicht en in hoeverre ze er, via een examen bij de examencommissie, in slagen een erkend diploma te verwerven.

Daarnaast ligt mijn eerste bevoegdheid en verantwoordelijkheid bij de scholen die wél voldoen aan de erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden. De onderwijsoverheid vaardigt geen aparte regels uit voor scholen die zich daaraan niet onderwerpen. Rekening houdend met deze overwegingen acht ik het niet noodzakelijk om verdere gegevens te verzamelen over deze privéscholen.

5. In de regeerperiode 2009-2014 fungeerde AKOV inderdaad als trekker van het beleidsproject 'Gezamenlijk aanbod levensbeschouwing in onderwijs'. Dit project vond zijn oorsprong in het toenmalige regeerakkoord 'Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden' en de beleidsnota onderwijs 2009-2014 'Samen grenzen verleggen voor elk talent'.

Door de beleidsprojectgroep werd een diverse groep samengesteld van specialisten inzake levensbeschouwing en onderwijs. Zij werden schriftelijk bevroegd. Deze input vormde de basis voor een forumgesprek.

Een samenvattend rapport met een overzicht van de werkzaamheden en de resultaten van de bevraging werden bezorgd aan de vorige minister van onderwijs Pascal Smet.

Ondertussen was gebleken dat de Erkende Instanties & Vereniging Levensbeschouwelijke vakken ver gevorderd waren met het formuleren van gemeenschappelijke doelstellingen voor alle levensbeschouwelijke vakken. Op vraag van de toenmalige minister werd er gestart met een commissie samengesteld uit enerzijds de 'groep specialisten' en anderzijds de Erkende instanties en verenigingen van de levensbeschouwelijke vakken om het geleverde werk van beide te laten sporen.

De opdracht en werkwijze van deze commissie werd in november 2012 opgeschort. Door een passage uit de beleidsbrief 2012-2013 werd ervoor geopteerd om in eerste instantie met de Erkende Instanties & Vereniging Levensbeschouwelijke vakken te bekijken hoe de doelstelling uit de beleidsbrief in de praktijk kon worden verzekerd.

Op initiatief van de vorige minister van onderwijs Pascal Smet, de Erkende Instanties & Vereniging Levensbeschouwelijke vakken en met steun van het Vlaams Parlement werd op 27 september 2013 een presentatie over „Interlevensbeschouwelijke competenties“ gegeven. Alle erkende levensbeschouwingen hebben er de competenties, in het kader van dialoog en samenwerking tussen levensbeschouwingen op school, onderschreven en er zich toe verbonden om deze te implementeren. Aanvullend werden ook de nodige decretale bepalingen uitgewerkt en goedgekeurd om te kunnen garanderen dat de leerplannen van de levensbeschouwelijke vakken in overeenstemming zijn met de internationale en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind, alsook dat ze de eindtermen en ontwikkelingsdoelen respecteren.

6. In de loop van de regeerperiode 2009-2014 heeft de administratie inderdaad een nota voorbereid met voorstellen om het huidige decreet op inspectie en begeleiding van levensbeschouwelijke vakken te herzien. Deze nota was een intern werkdokument van de administratie ter voorbereiding van het beleid van de vorige minister van Onderwijs, Pascal Smet. Deze nota heeft toen niet geleid tot een beslissing.

Ik wil verder laten onderzoeken of een meer objectieve verdeelsleutel wenselijk en mogelijk is. Hiertoe is al een aanzet gegeven in programmadecreet eind 2014. Er zal een besluit volgen om hieraan uitvoering te geven.

Zoals u weet, legt het decreet van 1993 de verantwoordelijkheid voor het kwaliteitstoezicht bij de voor het levensbeschouwelijk vak erkende instanties of vereniging. Voor mij is het bijzonder belangrijk dat de expertise en ervaring op het vlak van kwaliteitszorg, die aanwezig is bij de onderwijsinspectie, kan doorstromen naar de inspectie LBV. Zowel de onderwijsinspectie als de inspectie LBV zijn zich daarvan bewust. De inspecteur-generaal, vertegenwoordigers van het ministerie van onderwijs en vorming en de inspecteurs LBV ontmoeten elkaar trouwens regelmatig in het zogenaamde SOLO-overleg. Op die manier wordt de wederzijds informatiedoorstroming alvast gegarandeerd.

7. De Katholieke Universiteit Leuven is in het academiejaar 2014-2015 inderdaad gestart met de optie Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen binnen de Master of Arts in de wereldgodsdiensten, de interreligieuze dialoog en de religiestudie. Binnen de master van 60 studiepunten zijn, naast een gemeenschappelijk gedeelte van 16 studiepunten en een masterproef van 16 studiepunten, 28 studiepunten voorbehouden voor de optie Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen.

De opleiding laat studenten kennis maken met de manieren waarop binnen de islam over geloof en leven wordt nagedacht. Via de wetenschappelijke studie van

verschillende geloofsperspectieven en interpretaties krijgen de studenten inzicht in de uitdagingen en kansen van een gelovig engagement in een West-Europese context. Daarnaast bestudeert men de islam vanuit historisch, thematisch en vergelijkend perspectief. In de optie Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen zijn dit academiejaar 17 studenten ingeschreven. De vooropleiding van deze studenten is divers.

Daarnaast wordt ook een specifiek schakelprogramma georganiseerd waarbij studenten die niet beschikken over een academische bachelor de nodige competenties kunnen behalen om in te stromen in de master. Ook het schakelprogramma omvat 60 studiepunten. In het schakelprogramma zijn momenteel 9 studenten ingeschreven. De vooropleiding van al deze studenten is dezelfde, namelijk een professionele bachelor secundair onderwijs, optie vak Islamitische godsdienst.

Jaarlijks wordt er door de KUL gerapporteerd over de besteding van de opstartfinanciering van de optie Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen. Deze rapportering omvat ook een inhoudelijk luik, onder meer over de studentenaantallen. Op deze manier kan ik de evolutie opvolgen.

8. Op 17 september 2013 werd met de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen, de voorzitter van de Raad van Theologen en de voorzitter van het Jisr Al-Amana instituut een intentieverklaring tot samenwerking met betrekking tot professionaliseringstrajecten voor imams in opleiding, islamleerkrachten en islamconsulenten ondertekend. Het is de bedoeling dat zij via creditcontracten bepaalde opleidingsonderdelen (vb. recht, ethiek,...) kunnen volgen aan de instellingen van de associatie Antwerpen om meer aansluiting te vinden met de samenleving waarin ze wonen en werken. Dit proefproject is concreet van start gegaan in het academiejaar 2014-2015. Momenteel nemen er 27 studenten deel.

Verder wordt er ook ingezet op het beheersen van de Nederlandse taal via NT2 aanbieders. Sinds februari 2014 werden nieuwe opleidingsprofielen Nederlands als tweede taal ingevoerd. Op basis van deze nieuwe, flexibelere opleidingsprofielen kunnen de centra voor volwassenenonderwijs beter inspelen op de noden van specifieke doelgroepen. Deze opleidingsprofielen bieden meer mogelijkheden tot verkorte modules voor snel lerende cursisten. Door het loslaten van de bindende contexten kan bovendien ingespeeld worden op de domeinen waarin de perspectieven van de cursisten liggen en de rollen die ze daarin vervullen. Met de opdeling in mondelinge en schriftelijke modules kan er ook beter tegemoet gekomen worden aan geïntegreerde of duale trajecten. De verwachtingen over het taalniveau liggen voor veel beroepen immers anders voor mondelinge dan voor schriftelijke vaardigheden.

Vermits beide initiatieven pas zeer recent zijn, is het moeilijk om nu reeds uitspraken te doen over hun bijdrage aan de beoogde kwaliteitsverbetering.

9. Artikel 24, §1 van de grondwet verplicht de scholen ingericht door openbare besturen om in het leerplichtonderwijs de keuze aan te bieden tussen onderricht in één der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer. Een beleidsdiscussie over de plaats van levensbeschouwing in het curriculum kan aan die grondwettelijke verplichting niet voorbijgaan. Het is duidelijk dat het thema van het levensbeschouwelijk onderricht leeft in de samenleving, getuige daarvan het aantal opiniestukken dat wekelijks verschijnt in de media. Onder andere de recente uitspraak van het Grondwettelijk Hof (12 maart 2015) over de manier waarop de lessen levensbeschouwing worden geregeld in het officieel onderwijs van de Franse gemeenschap, gaf opnieuw aanleiding tot een debat. Sommige aanpassingen aan de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken, die naar voren worden

geschoven, vragen ingrepen in de grondwet. Het spreekt voor zich dat hiervoor een groot draagvlak noodzakelijk is. De uiteenlopende standpunten die in het debat over levensbeschouwing worden ingenomen, maken duidelijk dat dit geen eenvoudige discussie is.

Het ligt echter onomstotelijk vast dat de grotere (levensbeschouwelijke) diversiteit in de samenleving de vraag naar de plaats van levensbeschouwing in die samenleving in het algemeen, en in onderwijs in het bijzonder, actueel zal houden. In dat opzicht kan een breed maatschappelijk debat nuttig en zinvol zijn.

We moeten echter niet wachten op de uitkomst van een eventueel debat om bepaalde stappen te zetten. Ik wil in dit verband wijzen op het charter dat de inspecteurs LBV in de voorbije regeerperiode hebben opgemaakt, waarin 24 interlevens-beschouwelijke competenties zijn afgesproken waarrond alle leraren LBV werken. Deze openheid tussen de diverse levensbeschouwingen in het onderwijs moeten we aanmoedigen en versterken. Ik heb de inspecteurs daarom gevraagd dit charter waar mogelijk en nodig te actualiseren, te versterken en te concretiseren.

BIJLAGEN

1. Overzicht_levensbeschouwing_scholen
2. Aantal_lIn_per_privéschool_2013-2014